

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.6. Christus pericula formidat, vt nos in illis reddat formidolosos, eaq[ue] fugiamus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

dam illum contumelijs & dictis inhonorat. An credideris actum esse fortitudinis, te semper aduersarium obitare aduersario? & dum tibi o matrona maritus verbum obiecit hoc asperius, & illi alterum obicere? quando quis alius tibi irrogat iniuriam illico manus iniicere? hac non est censenda fortitudo, sed pusillanimitas, qua tibi vires non sunt, quibus tuam euincas choleram, tuam refrenes indignationem, tuam cohibeas linguam: etenim saepe numero audiebas tibi esse vires Ihsaias praemoneus: *In silentio & in spe erit fortitudo vestra.* Non in factionibus, in opprobrijs, in contumelijs, in terrificamentis, in stringendo gladium, in laxando tormenti bellici rotas, adeo vecors es & elumbus vt vna te prosternat minima bilis, & te ventus rapiat verbi alicuius, quod alius tibi dixit iustat pulueris perulantis, infirmitas est hac, defectusque virtutis. Laborat alter periculosa febri phreneticus, mentis inops, & corporis viribus sic destitutus, vt dicat medicus: aperire venam illi non praesumerem: replicas: qua ratione vires amiserit, si tanto ferueat calore, talesque edat motus? imo eo ipso: calor eteum febris adeo exarsit, vt ipsam naturam perclinet, eius vires opprimat vt resistere non possit: proinde motus illi, quos calor excitat febris, ex natura proueniunt infirmitate, cui vires ad illam euincendam non suppetant.

XI.
Infirmi-
tas est ini-
urias vl-
cisci.
Ihsai. 30. 15

XII.
Sicuti pru-
denter su-
ga tibi co-
suluerunt
Epist. 180.
ad Honor.

*Ep. 15. ad
Cler. Ro.*

Hanc doctrinam sectati sunt viri sancti, quando fuga sibi consulendo & secedendo etiam in illis occasionibus, in quibus agebatur de honore Dei: quia videbant tempus loquendi non esse opportunum. Sic fugit D. Athanasius quem laudibus extollit Dignus Augustinus ea de causa: idque eo modo sese occultat, vt sexennio solem non viderit in cisterna concl. sus, eius rei tantum conscio monacho illi familiari: quo ad vitae necessitatem vitetur, in cuius fugae lux diffensionem pro more sua valde contrip- sit Apologiam: *De fuga in persecutione.* Idem fecit Dignus Cyprianus Tyrannorum declinans persecutionem: cum autem Ecclesiastici quere- rentur quod se si bdueret Episcopus, epistolam scripsit plane diuinam clero Romano qua erudi- te probat nedum se in eo peccasse, aut fugam suam meritis ascribendam, quinimo optime se fecisse actumque exercuisse fortitudinis: etenim aduerti (respondet ille) me vincum ad choleram Tyrannos prouocare, qui viso me contra oues meas acerbius iritabatur: indicaui vero, quod carum quieti consulere, si me furori subduce- reia Tyrannorum. *Comma clamore violento fre-*

quenter populus flagitasset (omnium enim voces D. Cypri-
voiarque me petebant: Non iam meam salutem L. de lap.
quam quietem fratrum publicam cogitans interim
secessi, sed per intercedendam praesentium nostram se-
ditio, qua exasperat, plus prouocaretur. Idem alio
loco confirmat, multa S. Scripturae loca perpendens,
sed potissimum illa vatis Ihsaias verba: *Ihsai. 2. 11*
Recedite, recedite, exite inde &c. Si uiliter ex illa *Apo. 8. 4.*
Apocalyps. *Exite de ea populus meus, vt ne parti-* *In vita*
cipet suis delictorum eius, & de plagis eius non ac- *Pauli Ere-*
cepta is. Vt iustam approbauit D. Hieron. D. Pau- *mica,*
li primi Eremitae fugam: feruente namque perse-
cutione ad delecta transfugit, in quibus vnam
traduxit ab omnibus incognitus: & congruenter
expendit D. Aug. D. Pauli secessum, fugit enim *L. 2. c. 18*
Damascum, & per murum se dimisit vice iux- *Faust. c. 36*
prospicere: *In sporta per murum demissus sum.* *Tom. 6.*
Tandem Christum proponit exemplar: cum e- *Ad. 9. 23.*
nim esset, vt erat, coeli fortitudo, hac tamen oc- *XIII.*
casionem secessit, & latebrarum sumpsit sibi praes- *Imo Chri-*
idium. Si Dux fortissimus vt prudentem iudicet *stus de*
fugam, quid militi indicandum? (quaerit D. Au- *hoc ex-*
gust.) *In omni re, quam gessi vt homo, hominibus* *plum de-*

§. 6 Christus pericula formidat, vt nos in illis reddat formidolosos, eaq; fugiamus.

Tertiam & primariam rationem, cur Christus secedat profert D. Augustin. vt nos doceret timere, & fugere pericula, atque ostendetet: quod si ille, qui in manu sua cuncto- rum habet dispositionem, & humanam infirmitatem diuina fortitudine roboratam, ea fugiat: quid nobis agendum: cum illam habemus sic omni robore destitutam, & nulla securitate roboratam? *Quando latuit vt homo, non potentiam perdidisse putandus est, sed exemplum infirmitatis.* I. *Quando*
tribuisse. His apposite elegantissime discurret & quis po- *mirabile quoddam supponit documentum, scilicet, tene-*
licet: quotiescumque moraliter timeri possunt tur fuge- *damna, & manifestum intat periculum, hoc te peri-*
tibi faciendum incumbit: secede, & noli ex- *spicere*

speclare miracula confidens : quod Deus ab illis te liberabit : etenim si teipsum ab euidenti posses eripere periculo , fuga tibi consulendo , nihilominus te ve les illi opponere , & periculo exponere , diuino confidens præsidio , Deum tentares , & magis præsumptioni , ac temeritati adscriberetur , quam fiducia . Ad huius declarationem , doctrinam insinuat altissimam , quam postmodum data opera enucleauit D. Thomas , quæ , licet profundam sapiat Theologiam eam tamen conuenit cunctis intelligere .

1. p. 7. 23. 4. 6.

II. Deus per suam determinationem non tollit homini libertatē.

Quotiescunque Deus aliquid circa homines abolute determinat eum sint agentia libera , per illud suum absolutum decretum , non eis admittit libertatem : prouide licet aliquid per eum circa hominem sit determinatum , potest absolute loquendo non esse , licet futurum sit : quia decretum diuinum siquidem inducat infallibilitatem & certitudinem in ipso effectu : tamen nec atomum admittit libertati aut cogit voluntatem : quocirca ita liber remanet homo absolute loquendo , quando Deus decreuit & determinat aliquid circa ipsum , quasi non determinaret . Prædestinatio me Deus , & decreuit me fore saluandum : certum est , quod saluaber : porro relinquit me & remanet ita liber , ut absolute , si uolero , me possim damnare : unde est hæc Catholica propositio , quod aliquis , qui prædestinatus est , licet non sit condemnandus , realiter tamen potest damnari : & alius reprobatus , licet sitis Antichristus , quamuis non saluabitur , saluari tamen potest : quia diuinæ decretum prædestinationis vel reprobationis , sicut non inducit necessitatem , sic nec aufert libertatem : quinimo absolute loquendo : potentiam relinquit plenam ad contrarium eius , quod decretum est . Determinauit Deus , verbo mihi prorsus , scedulam conscripsit annorum septuaginta : extra controuersiam est : quod quandoquidem illud ipse decreuerit , ita futurum sit : ut ego ante præfixum terminum non sim moriturus : nihilominus potest esse contrarium : quia mihi libertatem non admittit , quo minus me hodie possim in puteum iniicere , vel deorsum præcipitare , vel gladio transfodere .

III. Quia potest absolute sic non esse.

Contemperate Dauid , cui Deus daturum rem quam Saul uitam addiderat , in cuius partem regnum esset successurus , quousque illud futurum in Dauid .

IV. Etiam supposita reuelatione Dei , tenetur fugere pericula . & hoc quidem ita sincere , ut qui diuinum at-

tendens promissum , periculum nollet vitare , cum posset , manifestum : sed illa se committeret , non confidens , sed præsumptuosus , Deique tentatos accusaretur . Hinc (inquit D. August.) inuenies viros sanctos , multoties timere , & pericula fugere , aliqui licet eorum diuinam habeant promissionem , quod liberi futuri sint , & hoc tanto animo , quasi hanc minime obtinissent , quia , quamuis ex vna parte illos de successu reddat securos , ex altera tamen ingerit formidinem videre , quod absolute illud possit non esse . Ita quis videt Iacob , cui Deus expressè decreuerat matricem promiserat , quod quamuis esset natus secundus , futurus tamen esset natus maior , & paternæ familiæ Dominus quod nihilominus fratri suo primogenito in eum insurgente , fugit , timet , & occidi formidat : cui mater fugam consulat , & ab omni periculo securitatem , atque ut in terram proficiscatur Mesopotamiam . Quid hoc Domine , an ignoras Iacob superuicturum , & familiæ tuæ vitæque tui fore successorem , cuius rei à Deo scedulam accepisti expressè eius reuelatione firmatam : an forsitan suspicaris diuinam posse mentiri determinationem : hoc unum scio , aut illa : quod licet Deus hoc decreuerit , & prouide certus futurus sit rei successus , porro absolute potest non esse , & hoc sufficit , ut ego timere timeas pericula , & laborare , ut ea præueniantur , & vitentur , ac si tale decretum non esset : essetque tentare Deum , vel le Iacob pedem figere , & persecutionem Esau fratris nollet decernere cum posset fugere si-bique consulere , diuinæ hinc fretum spon-sionis .

v. Probatur ex Iacob & Rebecca.

VI. Confirma-tur in Dauid.

Contemperate Dauid , cui Deus daturum rem quam Saul uitam addiderat , in cuius partem regnum esset successurus , quousque illud futurum in Dauid .

tibi non sufficit promissio, qua tibi cor reddat securum? utique & plus quam satis: verum tamen licet hæc me tertio reddat futurum id, quod mihi promissit: angit tamen me vehementer, quod sciam, contrarium absolute posse fieri libertatem, in qua nos relinquit, & hæc me obligat, ut me subducam, abscondam, mihi caueam, quæram latebras.

¶ 17 Hoc idem (inquit D. August.) considerare licet in Apostolo Paulo: cum enim Damasci Pariter & moras traheret, ipse autem urbis gubernator Ioh. in D. Pau. licite quæteret eum capiendum? voluit ut in 10. sponsa fratribus per manum demitteretur, sicque mortis periculum fugiens euaderet. Quid hoc Christi Apostole? numquid non tibi Deus asseruit eundem tibi in Ierusalem; nec mortis tuæ tempus aduenisse præfixum? an forsitan Damasci præpositus diuina potestis decreta & absolutas euertere dispositio es? numquid non Deus omnem nobis pollicetur securitatem ver-

Isa. 46. 10. *Vinc ego, dicit Dominus: quia omnia voluntas mea fiet.* Hic Deus quætelis in populum suum commouebatur captiuum in Babylonia: cum enim illis spondidisset, quod eos de durissima illa erepturus esset seruitute, non illi fidebant, nec se securis arbitrabantur: quæritur cum illis denuo manifestasset decretum, suamque determinationem eos liberandi: ut eorum redargueret diffidentiam, decreuit per Prophetam

Ezech. 6. Ezechielem illam visionem de ovis aridis **36. & 37.** vulgò notissimam, etenim vnicò statu dedit illis spiritum & vitam: quatenus per hoc intelligerent, quam Deo facile esset stare promissis suis, suaque decreta perficere, tunc ergo Dei Apostole incredulis illis annuerandus? certe minime: quinimo nihil ita redarguit Apostolus in Iudæis quam eorum incredulitatem, quoad diuina promissa, prout patet in Epistola ad Hebræos. Potro sciebat Apostolus (ut credit D. Augustin.) quod quamuis eum diuinæ promissionis verbique successus redderet indubium: illa tamen non tolleret quæ absolute posset esse contrarium, eaque de causa sic angitur, sibi cauet, & conatur se saluum reddere, & incolumem, quasi tale decretum non esset: & si ex parte sua non faceret, quod posset, non ut confidens laudaretur, sed ut temerarius; Deique tentato: argueretur: *Non desperat Apostolus Paulus adiutorium, protectionemque diuinam, fidemque perdidit, quando per murum in sporta submissus est ut inimicorum manus effugeret: non enim in Deum non credendo sic fugit. Sed Deum tentando fugere nolisset eum*

D. Augu. *si fugere potuisset.*

Hanc nos optime docuit (teste D. Augustino) VIII. doctrinam ecclesiis nosse Magister: dum etenim illi diabolus objicit, ut seipsum de pinnâ templi deorsum in calum præcipiet: atque ad hoc decretum illi proponit diuinum à Davide conscriptum: *Angelis suis Deus mandauit de te: Dominus secessit Dominus, & alio respondit illi Dei decreto: Non tentabis Dominum Deum tuum.* Christus periculum declinauit, quod incurreret si seipsum præcipitaret: si namque cum posset se per plantam iter ab eo eripere, vellet se illi ingerere, non Deo consideret, sed tentaret, illius diuini decreti transgressor: *Non tentabis Dominum Deum tuum.* Imo clarius hoc sic (inquit) nobis hoc proponit, cum enim diuinum scriret, absolute decretum, quod cum Iudæi tunc temporis non essent occisuri, donec hæc diuina sua præstituta voluntate aduenisset; cumque diuina polleteret potentia ad agenda quælibet; fugit tamen, & periculum vitæ, etenim absolute considerata humana infirmitate, esse poterat illud, quod formidat; *Quis ergo* (inquit D. August. 2. 2. 9. 97. cuius verba D. Thomas expendit) *Palam docendo, & arguendo & tamen inimicorum rabiem in D. Aug. se valere aliquid non sperando, hominis instruebat infirmitatem, ne Deum tentare audeat, quando habet quod faciat, ut, quod cauere oportet, euadat.*

Si ergo illi, qui Dei promissâ habent se non perituros, sibi tamen consulunt anxij, & fugiunt pericula, non quia damnnum futurum est, sed quia esse potest, vos qui tales non habetis promissiones, nec Dei seculas, nec diuinæ eius securitatem promissionis, quam conuenit esse formidolosos, quantumue expediat vobis timere pericula, & quanta par est, vos ea vitare diligentia?

IX. Quanto magis nobis pericula fugienda. Si consideres Apostolum Paulum reuelatione accepta suæ prædestinationis, & coronæ gloriæ suæ ipso cælo terraque securiori, quam loqui lem illam diuinum illi promissum addiderat, quod fallere non potest, timentem, & plurima tortum anxietate, ut, ne diabolus eum profernat: cui ut præconsultat, carnem suam mortificat, & in seruitutem redigit: *Ne* (ut inquit) *reprobis efficiar; timore & pavore exagitat* compa-

X. D. Paul. timet reprobari. licet prædestinatus *ad Cor. 9. 27.* *1. ad Cor. 4. 4.* *quanta vos decet anxietate torquenti, quo timore, qua sollicitudine, vos subducere debetis periculis, declinate occasiones, illudque audite menteque retinere, quod ipse vobis Paulus toties ingemuit: Cum metu & timore vestram salutem*

Ad Phil. 2. 12. **28.** *salutem operamini? sicine potest ut ille qui diuinum habet promissum, & omnimodè est securus, non se fecerum fidat attentam humanam infirmitate, & fugiat, & oculis suis præcaueat, linguæ tinear, gutturi exteriore rebus; tu verò quem Deus suis peccatis terribiliter, te sic imprudenter & temerariè periculo exponas, eoque tendas, vbi frequenter sunt murmuraciones, & lusus ædes illius frequentes, & alterius confectum? Iob diuino suffragio iustus approbatus simplex, rectus, amicus, Deo fidelis, tanta viuit formidine turbatus, ut nò fortè labatur, oculos suos obielet ne mulierem inspiciat alienam: *Pepigi sedus cù oculis meis, vno cogitare quidem de virgine.* Tu autem, cui pectus instar fornacis ardet concupiscentiæ & ad Chortæas festinas adeo temerarius in quibus sic adque omni formidine mulierum manus contrectantur, ut spectantibus sic scandalum, & obambulas mommias, seu laruis indutus, vel aliquando aperta facie oculos tuos huius vel illius vultus palcens elegantiâ*

XI. Iob, ne peccet pangit fœdus cù oculis **31. 1.** **XII.** Ex his temeraria damnatur eorum præsumptio, qui se periculis exponunt: ut secum ducant quosdam choragos valde in hac regione frequentes, & lubricos in quibus tanta offerret occasio vitærum ac mulierum amplexuam, manuumque contactuum, ut excusare nequeam illos à graui peccato, saltem ob eminentissimum periculum. D. Hieronym. pinatur, quod excusari non possint, & vestra detinet propozita, quibus præterditis, quod nullum sitis consensum præbuerit, nec cogitationibus, nec moribus inhonestis; quodque diuinum vobis spectetis adfore subsidium: cum vos ipsi animam vestram adeo manifesto exponatis discrimini. Pro huius confirmatione perpendite illa verba Pauli: *Bonum est homini mulierem non tangere.* Hoc viro contemnit, hoc eius salutem seruat vitærum, si mulier nò tetigerit non ait inquit D. Hier. bonum cum muliere inhonestè non agere sed illam non tangere: nouerat enim Apostolus, quantum contactus ille secum inuoluat periculi, & quod sero valde salutis euadat, qui manu mulierem arripit, etique colludit. *Non tangere dixit quasi in tactum periculum sit, quasi qui illam tetigerit non eundem, que vitærum præ iustas animas capiat, qua facit adolescentium molare corda.* Confirmat idem hæc Spiritus S. sententiâ. *Alligabit quis ignem in sinu suo, & non comburetur, aut ambulabit super carbones: quis & non ardebit? quomodo igitur qui ignem tetigerit, si abim aduritur*

Hieron. Bapt. de Lanuza Tom. III.

XIII. Feminæ contactus vitandus quasi perisistit

1. Cor. 7. **XIII.** Feminæ contactus vitandus quasi perisistit **Pro. 6. 17.**

ita virum tactus femine. Optimè nouerat hoc exemplar pudicitie Ioseph (vt ait D. Hieron.) cum enim à domina sua ad contrarium pellicetur, sic ab ea fugit, quasi serpens ipsa fuisset adeo mortifera quæ à Spiritu S. vocatur: *Dipsas serpens statu aduersus, & quasi canem vidisset tabidum. Noster Ioseph quia tangere eum volebat Egyptia fugit à manibus eius, & quasi ad mortuum rabiosissimi canis, ne paulatim virus serperet, pallium, quod tetigerat, abiecit.* Idem aduertit D. Chrysostr. trutinans quæd ab ea velut à lue contagiosa diffugerit quocirca (sic ille) pallium deseruit quod ipsa contigerat, arbitratus luem hanc velut pestem esse periculosam: si namque peste infectus tibi pallium tetigerit, illud abiecit, veritus ne illo tibi damnum morisque inferatur quam secuta est tibi suppa inter ignis flammam? an possibile est illam non exuri? notum igitur est axioma vulgare: mulier ignis est, vitæ palæa & diabolus tollis: proinde tua Deus exhibet propozita & promissa, quod constans futurus sis, viriliter tentationi resistes, nullique culpa contenties. *Et eris fornicata vestra ut fauilla a suppa. & opus vestrum quasi si intilla & succenditur utrumque simul & non erit qui extinguat.* Quæ est fornicatio tua nisi stupor, quæquid sit isti manuum contactus, confabulationes, comedix, recreationes, illa opera vestra, nisi ignis? quid inde futurum, nisi ut tu & illa vterque simul, in anima succenssi pereatis? fugite fugite monet D. Cyprianus hoc etenim vobisque persuadeto, vos vatem Isaiam alloqui: dum sic inclamot. *Recedite recedite, exite inde, pollutum nolite tangere.* &c.

§. 7. Tenetur homo vitare pericula sibi que cauere, ne vitæ fiducia decipiat.

Clarè explico difficultatem: viri prudentiæ insignes nedom formidant, quando damnum est certum: sed etiam quando illius imminet periculum, & esse potest. Ingruit nox, occludi ianuas tuas, eaque tibi reddis certiores, ad quid hoc noster quod fures sint accessurum non nouissimo esse potest, quod licet illæ patule sint quaquauerum, nullos domum tuam ingrediarut, sed quia potest sic esse. Iter agis tempore hybernali. & penulam tecum sumis pluuialem, quæ ex se ampla est & grauis. Nosti forsitin certo pluuiam decidendam & nequaquam, hoc tamen scio, quod esse potest, & fiet ut in aperto campo pulloque vmbraulo rectum me comprehendat,

XIV. Exemplo Ioseph.

Deu. 8. 15

Isa. 1. 19.

Isa. 1. 11.

Isa. 1. 11.

19. **Argumētatur ad hominē.**

Re se comprehendat,